

שני רנדמן"לים

ל זהו הטבע האנושי — הגברי והנשי כאחד. אלופים התחילו להקדיש מחשבה רבה, בעודם בתפ- קיד, לקאריירה הכלכלית הממתינה להם. הם החלו מת- חנפים אל אילי-ההון, שהתחנפו אליהם. עסקים גדולים סוכמו בעוד האלופ נושא בעול של פיקוד על חיי אדם. **הכרות-ענק החלו תופפות, במחשבותיהם של קצינים, את מקומם של רכסי-הרים ומימי שווייץ-מים כיערי תיכונן ומיבצע.**

בצד היעדים הכלכליים, הופיעו היעדים הפוליטיים. קניינים מפלגתיים משמאל ומימין הסתובבו בצה"ל כמו בסופרמארקט, כדי לרכוש אלופים ואלופי-מישנה, בסיטור נות ובקימעות, למערכת-הבחירות הבאה. האלופים לא ישבו על המדפים, אלא יצאו לקראת הקונים, הריחו ובחרו.

די זהביט כנסת החדשה, שהורכבה עוד לפני המליחמה.

פה ושם ביצבה כלבו של מישהו המחשבה: ראו את שר-הביטחון. הוא משתמש באנשים ובציוד של צה"ל כדי לסלק עתיקות. ההובי הפך אצלו למיסחר בינלאומי משגשג. האיש הולך ומתעשר. למה לא אני? הריגים קטנים הפכו לחריגים פחות קטנים. הריקבון קנה לו אחיזה. בשקט. בחושך. **עד שבא הכרך המפנוני של יוסי-הכיפורים, והאיר את הכל באור נורא.**

נ עים לחשוב שמאו השתנה הכל. שעל קברות חללי צה"ל חזרו הכל בתשובה, נפסק תהליך ההתפרקות, והחל התהליך הגדול של ההבראה.

למרבה האסון, און כל אחיזה לתקווה זו. **לא תיתכן הבראה — פשוט לא תיתכן! — כאשר אחרי אסונות כה נוראים נשארים שרי הביטחון ושאר אנשי הצמרת על כנם.** איני מכיר אמצעי בדוק יותר לזריעת ייאוש, לשבירת מוראל, להפצת שחיתות, מאשר הישארותם של פושטי-רגל בתפקידים עליונים. אי-אפשר לקיים מערכת-ביטחון, או כל מערכת אחרת, ללא עיקרון של אחריות אישית. **עצם העובדה שהאחראים העליונים לאסור נות המחירדים, הנושאים באחריות למותם של אלפים, נשארים בתפקידיהם, נואמים, משתחי צים בטוויזיה, כאילו לא קרה דבר — זהו גורם להידרדרות נוספת, תלוצה ומהירה.**

אריק שרון תובע להדיח את הרמטכ"ל, אך מחפה על שר-הביטחון. בדרך זו הוא משתתף במישחק הכללי של מילחמת-כנופיות, של חרושת האינטריגות. הוא מפור סביבו האשמות, מבלי לתבוע בירור מישפטי נוקב של ההאשמות שהוטחו נגדו. **גם זהו חלק מתהליך ההתפרקות.**

א חד מגיבורי המליחמה, איש שאין מדברים עליו, נטאל מי היה בסדר במליחמה, ומי לא. הוא ענה: "מדרגת החטיבה ומטה, הכל היה בסדר. למעלה מזה, לא היה בסדר."

גם הוא לא ביקש, בוודאי, להכליל. היו בדרגות הי עליונות אישים שהצטיינו במלחמה. שגילו מסירות ותו- שיה, ושלא ניסו לאחר מכן למכור את הילתם בשוק הי פירסומת העצמית.

אבל עקרונית, יש הגיון באבחנה זו. **איך ניתן היה לבצע ניתוח יסודי, היה זה הפיתרון הפשוט ביותר: להוציא במכה אחת לפרישה-מאונם את כל אנשי הצמרת הקודמת של צה"ל, מדרגת תתי-אלוף ומעלה, ולבנות צמרת חדשה, מהיפוד, מדרג מפקדי-החטיבות.** פיתרון פשוט וקיצוני כזה בוודאי לא יתקבל. אך בדבר אחד אני בטוח: ללא שינוי כללי ומופלג בצמרת צה"ל, החל בסילוק שר-הביטחון עתיר-האסונות, אי- אפשר לפתוח דף חדש. **אני מוכן להינבא: אם לא נבצע ניתוח זה עכשיו, אנו מזמינים עלינו אסון גדול יותר מזה שאירע ביוסי-הכיפורים תשנ"ד.**

מ וכן שלא די בחילופי-אנשים. יש צורך בשינוי הרוח. הא ברה תלייא. יש לשים קץ לתוח השוויץ. הפירסומת-העצמית, רדיפת הקאריירה-שלאחר-הקאריירה. יש ליצור מציאות נפשית וחברתית חדשה בצה"ל. שבה כל החוטא בחטאים אלה ימצא את עצמו מנודה בין עמיתיו. **הלמוט פון-מולטקה, הרמטכ"ל הפרוסי במליחמת 1870, הוריש לדורות של קצינים כלל-ברזל של התנהגות צבאית: "יותר להיות מאשר להיראות". אנחנו זקוקים לדור חדש של מפקדי צה"ל, כאלה שייראו פחות — ושיהיו יותר.**

מ מאז רובין עז צה"ל צל המאבק בין שני פוליטיקאים אלה — אלון ודיין. לא היה מאז שום מינוי, שום איוש בדרג גבוה, שלא היה מושפע במישרין ממאבק זה.

מ חלה זו לא נרפאה בגלל ההלם של יוסי-הכיפורים. ההלם לא ריפא דבר. **היפוך מעולם לא היתה תופעה זו חמורה כמו היופ. היא מגיעה לממדים גרוטסקיים.**

איש המקורב לענייני הביטחון הציע השבוע, בהלצה, לבנות את צה"ל על פי המתכונת של הרבנות הראשית. כלומר, ששני אנשים יחזיקו ביחד בכל תפקיד. לא אשכנזי וספרדי, כמו ברבנות, אלא איש-דיין ואיש-אלון. שני רמטכ"לים, שני אלופים שני מפקדים לכל חיל. **אחד של דיין, אחד של אלון.** א, לחילופין: שיכנו את צה"ל כמו שתי קבוצות

הלמוט פון-מולטקה: יותר להיות מאשר להיראות

כדורגל בכורה, ששני ראשי הקבוצות מחלקים ביניהם את השחקנים האחרים — אחד לקבוצה א' ואחד לקבוצה ב', ותורו הלילה. **דיין ימנה רמטכ"ל, אלון ימנה סגן-רמטכ"ל.** דיין ימנה את אלוף פיקוד הצפון. אלון ימנה את אלוף פיקוד הדרום. וכן הלאה. **האיש שסיפר "הלצה" זו, היה קרוב לככי.**

פוליטיזציה היא רק מחלה אחת מני רבות. מחלה אחרת התפתחה לנגד עינינו ממש. כולנו היינו עדים לה. וכולנו שתקנו. ראינו את האלופים כנערי-השעשועים של "החברה הגבוהה". אי-אפשר היה לקיים הצגת-כבודה חגיגית, שופעת יהלומים ושמלות-ערב של אוברון, ללא רמטכ"ל. אי-אפשר היה לתאר נשף של הבוהמה, ללא שניים-שלושה אלופים. די לעלעל בעמודי העולם הזה, כדי להיתקל בתצלומים אלה בכל מדורי התברה. אלופים (לא כל האלופים, ייאמר זאת לזכותם) התחילו ליהנות מזוהר הפירסומת. נוצרה התחרות. אלופים מסויי מים החלו מקיפים את עצמם בעיתונאי-חצר. **מה הפלא בכך שבפרוץ המליחמה, היו עיתונאי-החצר ומשוררי-החצר שייכים למטות הקרביים של כמה אלופים, בצד קציני מודיעין ומיבצעים?**

כ שאשתו של האלופ יושבת בהצגת-הגאלה לצידה של אשת-המיליונר, עטרת אבני-החן, היא שואלת את עצמה: למה לא אני?

ל פחות על דבר אחד אני מסכים עם אריק שרון: צה"ל חולה. **מחלה זו לא נגרמה על-ידי מולחמת-הגנרי לים. מאבק האלופים אינו אלא אחד הסמפ-טומים החמורים של המחלה.** מבחינה זו, לא חשוב אם צודק גורודיש בדברו על אריק; או אם צודק אריק בדברו על גורודיש, ברילב ודרו; או אם צודקים כולם כאחד כשהם מדברים זה על זה. כל הדברים האלה הם סימפטומים.

ל שווא מנסה הממשלה (אם אפשר לכבד גוף זה בתואר "ממשלה") לפתור את הבעייה בהתחממות טפלות. **מה שהיא עשתה, בשבוע שעבר, היה מעשה של רמאות פשוטה.**

הבאתי בפניה את העובדה, שהוסתרה מעיני חבריה: שאלוף-פיקוד הדרום תבע להעמיד לדין את האלוף אריאל שרון, על פי ארבעה סעיפי-אישום מגדרים. על סמך מיכתב זה, דרשו כמה שרים דיון בממשלה. בעיקבות הדיון נתקבלה החלטה צבועה ומתחסדת. הוחלט להתייחס אל סעיפי-אישום אלה, שאין חמורים מהם, כאל "טענות הדדיות" — ולהעביר טענות אלה לוועדת-החקירה המבררת את מחדלי המליחמה.

בשעה שקיבלו ופירסמו החלטה זו, ידעו כל חברי הממשלה שוועדת-החקירה אינה מוסמכת לטפל כרוב ההאשמות, מפני שכתבי הסמכות שלה מגבילים אותה לתקופה אחרת. הם ידעו זאת, מפני שאני עצמי ציינתי זאת במיכתבי הוועדה אישרה זאת למחרת היום. אבל כל חברי הממשלה, דתיים וחילוניים, שוחררי-סיפוח ושוחרי-שלום, זקנים וצעירים — העמידו פנים כאילו לא ידעו זאת. הם זרקו את העניין לפח-הזבל של הוועדה, נעמדו בפווה של מדינאים, והכריזו: "זהו, עשינו את המוטל עלינו". קומדיה טרקלינית זולה. **אפשר היה לצחוק, לזא נגעו הדברים לגורלו של צה"ל.**

מ חלה שאין מטפלים בה, מוכרתה החמיר ול- התפשט. **אם נמשיך להתעם מן המחלה המתפשטת בגופו של צה"ל, היא תהיה בעוכרנו.**

כי אין קיום למדינה בדורנו, לא בימי מילחמה ולא בימי שלום, בלא צה"ל חזק ובריא. השלום לא יקום ולא יתקיים, אם לא יהיה צה"ל מסוגל לערוב לו. המליחמה האחרונה קרעה במשיכה אחת את מסך האגדות והאשליות, שכיסה את המציאות של צה"ל. צה"ל חדל להיות סופר-צבא. המורכב מסופר-מנים. נמוג המי תוס של צה"ל העליאנושי, הבלתי-מונצח, המסוגל לכבוש את העולם הערבי מבגדאד ועד אלג'יר תוך שבוע אחד, כדבריה-נבואה של אריק שרון (לפני המליחמה).

וזה טוב. **צה"ל עומד לפנינו כמוסר אנושי, המורכב מבני-אנושי. גוף שאינו מתקיים על כוכב אחר, מחוץ לחברה הישראליה, הרחק-הרחק ממחי לותיה של חברה זו.** צה"ל הוא חלק מן המדינה. מחלות המדינה דבקו בו. דבקו בו בצורה חרבה יותר המורה ומפוי כנת מכפי שתיארנו לעצמנו, לפני המליחמה, אף כחלומותינו הרעים ביותר.

א ריק שרון מתלונן על הפוליטיזציה של הצבא. אמנם, הוא עצמו הוא חלק בולט מתופעה זו, אך אין זה פוסל את נכונות הטענה. **מחלה זו לא התחילה, כרברי אריק, עם החלפת יצחק רבין. הדבר אירע כמה חודשים לפני כן, במאי 1967.**

(אל נעמיד פנים כאילו עד אז היה הכל בסדר. תמיד היתה השפעה מפלגתית בצה"ל. בן-גוריון היה איש-מיפלגה מובהק, והוא דאג שלא ישתלטו על צה"ל השפעות מפלגתיות שלא היו לרצונו. הוא עזר לאנשי מפ"ם להסתלק מצה"ל. הוא לא מינה את יצחק רבין לרמטכ"ל, בגלל עברו הפלמ"חי. גם בימיו היו בצה"ל אינטריגות וכיתות. אבל הדבר לא חרג מממדים סבירים, המקובלים בכל הצבאות. היינו בא ערב מילחמת '67) **ביום הרביעי, 31 במאי 1967, החליט לוי אשכול שאינו יכול עוד לאתון בקרונת-המיוזב של מישרד-הביטחון, מול הגל הגואה של היסטריה ציבורית. הוא הודיע ליגאל אלון, שהוא ממנה אותו לשר-הביטחון. תוך 24 שעות חזר בו, בגלל אותו לחץ היסטרי, ומינה את משה דיין תחתיו.**